

goriški letnik

zbornik goriškega muzeja
46 (2022)

2022

GORIŠKI LETNIK – Zbornik Goriškega muzeja
ISSN 0350-2929

© **Goriški muzej Kromberk - Nova Gorica**
Številka 46 (2022)

Goriški letnik – zbornik Goriškega muzeja je od leta 2021 vključen v mednarodno bibliografsko bazo podatkov European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (ERIH PLUS).

Glavni uredniki: dr. Ines Beguš, Andrej Ferletic, dr. Teja Gerbec

Uredniški odbor: Rok Bavčar, Katarina Brešan, dr. Tanja Gomiršek,
dr. Špela Ledinek Lozej, dr. Marko Klavora, dr. Petra Kolenc,
dr. Borut Koloini, dr. Ana Kruh, dr. Neva Makuc, mag. Miha Mlinar,
Alessandro Quinzi

Odgovorni urednik: Vladimir Peruničič

Izdal in založil: Goriški muzej Kromberk - Nova Gorica, zanj Vladimir Peruničič

Prevod in jezikovni pregled izvlečkov v angleški jezik: Urška Žitnik

Prevod iz italijanskega jezika: Janja Zavrtanik

Jezikovni pregled: Anja Mugerli

Oblikovanje in prelom: Grafikart, Turk & Co., d. n. o.

Tisk: Present, d. o. o.

Naklada: 450

Zbornik so sofinancirali: Ministrstvo za kulturo,
Mestna občina Nova Gorica,
Občina Ajdovščina,
Občina Brda,
Občina Kanal ob Soči,
Občina Sežana.

Za vsebino prispevkov odgovarjajo avtorji.

Redakcija te številke je bila zaključena 18. 11. 2022.

Vsebina

- 5 **Predgovor**
- Razprave**
- 9 Biba Teržan
Bronaste situle z Mosta na Soči in situlska umetnost
- 35 Anja Ipavec
Svetolucijske ločne fibule z Mosta na Soči
- 61 Aleksander Panjek
»Demografska eksplozija« med Vipavo in Krasom v 16. stoletju: poskus kvantifikacije in periodizacije (gospodstvo Rihemberk)
- 81 Nikita Peresin Meden
Trg Senožeče: o dejavnih gospodarskega vzpona, vrhunca in zatona
- 101 Marco Mantini
Popolno romanje. Ogledi bojišč na Goriškem
- 115 Davor Kernel
Avstro-ogrsko vojaško pokopališče iz prve svetovne vojne v Sežani
- 137 Neža Pregelj
Svobodomiselno dekle onkraj meja fašistične ideologije: življenje Milojke Štrukelj
- 159 Tanja Gomiršek
Muzejska zbirka grofa Silveria de Baguerja na gradu Dobrovo
- 183 Anja Dular
Knjižna zapuščina Miroslava Premroua
- 203 Gorazd Humar
Otto Wagner je na Solkanskem mostu pustil zanimiv pečat.
O odkritju izvora mostne ograje
- 223 Damjan Prelovšek
Plečnikova ograja?
- Zapiski**
- 233 Božidar Premrl
Zidar in *kunstlmajstær* Franc Lipovž z Lozic
- 253 Aldo Rupel
Spomini: Andrej Budal – ob 50. obletnici smrti
-

Arheološke novice

- 259 Matija Turk, Tjaša Tolar, Tilen Podobnik
Planina Leskovca (najdišče Leskovca II)
- 265 Matija Turk, Elena Leghissa
Jama Br-3 (Brežec)
- 269 Matija Turk, Elena Leghissa
Jama Pred senico
- 273 Teja Gerbec
Divja jama (Babja jama) nad Plavami

Ocene in recenzije

- 281 Petra Kolenc
Branko Marušič: Izza spominov
- 283 Tanja Gomiršek
Danila Zuljan Kumar: Skladnja nadiškega in briškega narečja
- 289 Inga Miklavčič Brezigar
Folklorno gradivo iz Tera – 1940: terenski zapiski Milka Matičetovega
Barbara Ivančič Kutin, Rok Mrvič, Monika Kropej Telban, ur.
- 293 Inga Miklavčič Brezigar
Dediščina v akciji: poti in načini vključevanja dediščinskih praks v
vzgojno-izobraževalne vsebine
Jasna Fakin Bajec, Martin Pogačar, Matevž Straus, Melita Lemut Bajec, ur.
- 295 Inga Miklavčič Brezigar
Krissy Kneen: Trikrat pokopana
- 299 Inga Miklavčič Brezigar
Katja Mihurko Poniž: Ljubezen v pismih: dopisovanje med Felicito Koglot
in Francem Pericem: Aleksandrija-Bilje 1921-1932

303 **Izšlo v 2022**

307 **Pregled dogodkov v 2022**

313 **Navodila avtorjem**

Predgovor

Ko ob zaključku letošnje številke zbornika med sodelavci Goriškega muzeja povprašamo, kaj je po njihovem mnenju v muzeju zaznamovalo leto 2022, slišimo zelo raznolike odgovore. Skozi naše delo se namreč na eni strani zrcalijo stalnice našega dela, kot so skrb za predmete in zbirke, na drugi strani pa spremenljivke in izzivi, ki jih prinašajo novosti in na katere se uspešno odzivamo.

Osnovna skrb za premično dediščino v muzeju zajema načrtovanje in udejanjanje na različnih ravneh: urejanje, dokumentiranje, konserviranje-restavriranje sedanjih zbirk in zbiranje novih predmetov. Drug ključen segment našega dela, ki je za razliko od prvega v celoti viden navzven, je predstavljanje in razlaganje dediščine. To so naše razstave, predavanja, delavnice, publikacije, objave na spletnih straneh in še mnogi drugi dogodki, ki jih skrbno pripravljamo za vas in na katerih se z vami srečujemo. Naš cilj je, da je dediščina dostopna in zanimiva čim širšemu krogu ljudi.

Goriški muzej to počne že 70 let. Je stalnica v prostoru Goriške, kjer (so)deluje z drugimi institucijami in posamezniki. Za nadaljnjih mnogo let mu želimo še naprej najboljše pogoje za opravljanje njegovega poslanstva – primerne prostore, kreativen kader z veliko mero entuziazma ter vedoželjne domačine in druge obiskovalce, ki ga bodo z veseljem obiskovali ter z njim delili informacije o naši zanimivi in raznoliki dediščini. Vse najboljše!

Tudi Goriški letnik je stalnica in je hkrati spremenljivka. V tem zvezku, ki ga izdajamo ob 70. obletnici muzeja, se avtorji posvečajo različnim raziskovalnim tematikam. Odgovarjajo na vprašanja o družbi preteklih kultur (arheologija starejše železne dobe v Posočju), osvetljujejo zgodovinske vire (o dinamiki prebivalstva kraškega podeželja in o gospodarskem razvoju Senožec v novem veku), pomnike (obeležja in pokopališča prve svetovne vojne ter njihovo obiskovanje), osebnosti (Milojka Štrukelj, Andrej Budal, Andrej Lipovž), njihovo zapuščino (muzejska zbirka grofa de Bagerja in knjižna zbirka Miroslava Premroua) in posamezne predmete iz naše zbirke (nova dognanja o ograji s Solkanskega mostu). Nezanemarljiva so tudi, sicer po obsegu skromnejša, besedila o novih arheoloških najdbah in najdiščih, predstavitve novih zanimivih knjižnih del ter zapisi o izdanih publikacijah in dogodkih, ki smo jih izvedli v letu 2022. Uredniki si tudi za letnik želimo, tako kot za Goriški muzej, da bi uspešno krmaril med stalnicami in novostmi ter da bi z bogatimi in obsežnimi vsebinami izhajal še nadaljnjih mnogo let.

Uredniki

Razprave

Biba Teržan

akad. zaslužna prof., dr. arheol. znanosti

Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za arheologijo

SI-1000 Ljubljana, Zavetiška 5

ljubinka.terzan@ff.uni-lj.si

Bronaste situle z Mosta na Soči in situlska umetnost

Izveček: Študija je posvečena vprašanju umetnoobrtne torevtične dejavnosti v starejši železni dobi na Mostu na Soči in njenemu soustvarjanju situlske umetnosti. V časovnih stopnjah Sv. Lucija IIa-b je prišlo do vzpona lokalne izdelave bronastih posod. Posebna pozornost je namenjena situlam naslednjih variant: 2.B2a (1-2), 3.B2b (1-2) in 3.C (1-2), ki so najbolj številčno zastopane prav na nekropoli na Mostu na Soči. Med njimi izstopajo tudi slavni situli situlske umetnosti z Vač in Magdalenske gore ter več situl iz Nezakcija. Zanje smo poskušali pokazati, da so izdelki potujočih mojstrov-torevtov, ki so se izučili v umetnoobrotnem krogu na Mostu na Soči, v situlski umetnosti pa so bili izšolani bodisi v bolonjskem, bodisi v estenskem, bodisi v retijskem umetnostnem krogu.

Ključne besede: Most na Soči, starejša železna doba, bronaste situle, situlska umetnost, potujoči torevti.

Bronze Situlae from Most na Soči and Situla Art

Abstract: The study focuses on the issue of artisanal toreutics in the Early Iron Age in Most na Soči and on how it co-created situla art. The local making of bronze vessels was on the rise in the Sv. Lucija IIa-b phase. Special attention is paid to the situlae variants 2. B2a (1-2), 3. B2b (1-2) and 3. C (1-2); the largest number of these have been found at the necropolis in Most na Soči. The most prominent examples are the two famous situlae belonging to the situla art of Vače and Magdalenska gora, and several situlae from Nesactium. We aimed to show that these were the works of itinerant masters of toreutics, who had learnt the craft in the artisanal circles in Most na Soči, and received training in situla art either in the Bologna artistic circles, or in the Este or Raetia ones.

Keywords: Most na Soči, Early Iron Age, bronze situlae, situla art, itinerant masters of toreutics

---

Anja Ipavec

mag. arheol.

anja.ipavec@gmail.com

Svetolucijske ločne fibule z Mosta na Soči

Izveček: Svetolucijske ločne fibule predstavljajo eno izmed najbolj značilnih zvrsti nakita v okviru svetolucijske kulturne skupine. Značilne so za njeno mlajše obdobje, in sicer za stopnji Sv. Lucija IIa in IIb. Glede na oblikovanost loka in nog fibul so opredeljene njihove glavne značilnosti ter so na ta način razdeljene na sedem tipov (tip 1–7). Za svetolucijske fibule so značilni tudi številni in raznoliki obeski. Na osnovi tipološke analize obravnavanih fibul in obeskov ter analize grobnih sestavov s tovrstnimi fibulami je podana kronološka opredelitev posameznih tipov fibul ter interpretacija prostorske razporeditve grobov s temi fibulami znotraj grobišča na Mostu na Soči.

Ključne besede: starejša železna doba, Most na Soči/Sv. Lucija, nekropola, svetolucijska ločna fibula, tipologija, kronologija, distribucija.

Bow Fibulae of the Sveta Lucija Type from Most na Soči

Abstract: Bow fibulae of the Sveta Lucija type represent one of the most characteristic types of jewellery within the attire peculiar to the Sv. Lucija cultural group. They are particular to its later stage, designated as the Sv. Lucija IIa-b phase. These fibulae can feature various forms of bow or foot and are accordingly classified into seven types (types 1–7). Typical for such fibulae are also numerous and varied pendants attached to them. On the basis of typological analysis and the analysis of grave compositions containing Sveta Lucija bow fibulae, we present the chronological dimensions of individual types through time as well as their spatial distribution within the necropolis of Most na Soči.

Keywords: Early Iron Age, Most na Soči/Sv. Lucija, necropolis, Sveta Lucija bow fibula, typology, chronology, distribution

---

Aleksander Panjek

dr. zgodovinskih znanosti, redni profesor

Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije

SI-6000 Koper, Titov trg 5

aleksander.panjek@fhs.upr.si

»Demografska eksplozija« med Vipavo in Krasom v 16. stoletju: poskus kvantifikacije in periodizacije (gospostvo Rihemberk)

Izvleček: V Evropi se naraščanje prebivalstva iz 15. stoletja nadaljuje skozi 16. do prvih desetletij 17. stoletja. Za slovenski prostor vemo, da je po krizi na prehodu iz srednjega v novi vek prebivalstvo naraščalo. Toda kdaj natančno? In za koliko? To sta vprašanji, ki ju naslavlja prispevek. V ta namen se opira na urbarje gospostva Rihemberk iz obdobja 1502–1624. Rezultati so podani v obliki ocene števila gospodinjestev. Predstavljena je rekonstrukcija krivulje demografskega gibanja, ki se po kriznem obdobju strmo povzpne, število gospodinjestev se je potrojilo, kar je enako kot drugje na Krasu. Ti rezultati se ne skladajo z obstoječimi ocenami za slovenski prostor, po katerih naj bi do močne demografske rasti prišlo šele v 19. stoletju.

Ključne besede: zgodovina podeželja, zgodovina prebivalstva, Primorska, zgodnji novi vek.

A “Demographic Explosion” between the Vipava Valley and the Karst in the 16th Century: An Attempt at Quantification and Periodization (Rihemberk Manor)

Abstract: European population continued to grow from the 15th century throughout the 16th century to the first decades of the 17th century. We know that after the crisis at the transition from the Middle Ages to the early modern period Slovenian population started to grow. But when exactly? And by how much? These are the questions addressed in this article. For this purpose, it refers to the land registers of the Rihemberk manor from the period 1502–1624. The results are given as an estimate of the number of households. The article presents a reconstruction of the demographic trend, with the curve rising steeply after the crisis and the number of households tripling, same as elsewhere in the Karst. These results are not in line with the existing estimates for Slovenia, according to which strong population growth did not occur until the 19th century.

Keywords: rural history, population history, Primorska region, early modern period

---

Nikita Peresin Meden

mag. zgod., asist.

Univerza v Novi Gorici, Fakulteta za humanistiko / Raziskovalni center za humanistiko

SI-5000 Nova Gorica, Vipavska cesta 13

nikita.meden@ung.si

Trg Senožeče: o dejavnih gospodarskega vzpona, vrhunca in zatona

Izvleček: Rdečo nit prispevka predstavlja interpretacija dejavnikov, ki so vplivali na gospodarski razvoj, vrhunec in propad trga. Trg Senožeče se je razvil poleg istoimenske vasi. Krivulji gospodarske rasti trga in vasi Senožeče se opazno razlikujeta ter sta v nekaterih časovnih intervalih celo obratno sorazmerni. Ker je skozi trg vodila pomembna trgovska pot, je to ugodno vplivalo na njegov razvoj. Nastanek trga postavljamo v obdobje od sredine 14. do sredine 15. st. V drugi polovici 16. in v prvih desetletjih 17. st. je doživel gospodarski vrhunec, ki mu je v prvi polovici 18. st. sledilo postopno ugašanje tržišča. V 18. st. je vodilno mesto v gospodarski sferi prevzela vas, v katero se je prenesla pomembna prometnica, ki je prej potekala skozi trg.¹

Ključne besede: Kras, Senožeče, trg, trgovina, gospodarstvo, novi vek, pozni srednji vek.

Senožeče Market: on the Factors of Economic Ascent, Climax and Decline

Abstract: The article centres on an interpretation of the factors that influenced the economic development, climax and fall of the market town. The Senožeče market town emerged next to the village bearing the same name. The economic growth curves of the Senožeče market town and village differ greatly; in certain time intervals the two are even inversely proportional. A major trade route passed through the market town, which had a favourable impact on its development. The market town is believed to have emerged in the period from the mid-14th century to the mid-15th century. It experienced an economic climax in the second half of the 16th century and in the first decades of the 17th century; this was followed by a gradual decline of the market in the first half of the 18th century. In that century the village took over the leading position in the economic sphere, as the major traffic route was moved from the market town to the village.²

Keywords: Kras, Senožeče, market, trade, economy, modern period, Late Middle Ages

---

¹ Prispevek je nadgradnja avtoričinega diplomskega dela (Meden 2015).

² The article builds on the author's bachelor's thesis (Meden 2015).

Marco Mantini

dr. ekonomije

I-34078 Sagrado (Go), Via del Carso 12

marcomantini1@gmail.com

Popolno romanje. Ogledi bojišč na Goriškem

Povzetek: V prispevku je predstavljen pojav fenomena »obiskov bojišč« na Goriškem v obdobju po prvi svetovni vojni. Gibanje je vzniknilo precej naravno kot odraz močnih čustev, ki so prevevala italijansko družbo ob koncu vojne in so gnala ljudi v želji, da bi počastili svoje padle in ohranili spomin na bitke ter nenazadnje žalovali in predelali travme, ki jih je povzročila vojna. Kasneje so vodenje obiskov prevzele organizacije fašističnega režima, saj so se ti ob določenih priložnostih spremenili v prava množična romanja, nikoli pa niso bistveno vplivali na gospodarstvo »odrešenih dežel«.

Ključne besede: bojišča, Goriška, vojna pokopališča, spomeniki, romarji, prva svetovna vojna, veterani, turizem.

Il pellegrinaggio perfetto.

Le visite ai campi di battaglia del Goriziano

Riassunto: Questo scritto descrive la nascita del fenomeno delle »visite ai campi di battaglia« del Goriziano nel periodo successivo alla prima guerra mondiale. Si trattò di un movimento che, nato quasi spontaneamente dalla forte spinta emotiva creatasi nella società italiana al termine del conflitto per onorare i caduti e commemorare le battaglie e, di conseguenza elaborare i lutti e i traumi individuali causati dalla guerra, fu in seguito diretto dalle organizzazioni del regime fascista assumendo in alcune occasioni anche caratteristiche di massa, senza tuttavia costituire un reale volano per l'economia delle »Terre redente«.

Parole chiave: campi di battaglia, Goriziano, cimiteri di guerra, monumenti, pellegrini, prima guerra mondiale, reduci, turismo

---

Davor Kernel

mag. zgod., muzejski svetovalec

Goriški muzej

SI-5000 Nova Gorica, Grajska cesta 1

davor.kernel@goriskimuzej.si

Avstro-ogrsko vojaško pokopališče iz prve svetovne vojne v Sežani

Izveček: Prispevek obravnava izgradnjo in obnovo avstro-ogrskega vojaškega pokopališča iz prve svetovne vojne v Sežani. Po prvi svetovni vojni je ostalo bolj ali manj nedotaknjeno, po drugi svetovni vojni pa je postalo zanemarjeno. Številne spremembe in posegi v izvirno pokopališče so pripeljali do tega, da se je po zadnji obnovi, leta 1997, prvotna oblika dokončno izgubila. Zaradi tega je možnih več razlag, kakšna je bila prvotna zasnova tega pokopališča. Večina pokopanih na tem pokopališču je umrla v kateri od bolnišničnih ustanov v Sežani, zato so tudi te delno predstavljene. Predstavljeni so tudi spomeniki petih avstro-ogrskih vojakov in njihove zgodbe.

Ključne besede: avstro-ogrška monarhija, Sežana, prva svetovna vojna, vojaško pokopališče, bolnišnice.

Austro-Hungarian Military Cemetery from World War I in Sežana

Abstract: The article discusses the building and restoration of the Austro-Hungarian military cemetery from World War I in Sežana. It remained more or less intact after World War I; however, after World War II, it fell into a state of neglect. Due to the numerous alterations and works performed at the cemetery, its original shape was ultimately lost after the last restoration in 1997. Hence, there are several possible explanations as to the original design of this cemetery. Most of those buried in this cemetery died in one of the hospitals in Sežana, which is why these hospitals are briefly presented in the article. Also presented are the monuments to five Austro-Hungarian soldiers and their stories.

Keywords: Austro-Hungarian Monarchy, Sežana, World War I, military cemetery, hospitals

---

Neža Pregelj

mag. zgodovine

SI-5271 Vipava, Slap 52

neza.pregelj@gmail.com

Svobodomiselno dekle onkraj meja fašistične ideologije: življenje Milojke Štrukelj

Izvleček: Milojka je bila rojena v zavedni slovenski družini v Solkanu leta 1925. Že zgodaj v svojem življenju je s solkanskimi mladinci nastopala proti fašistični represiji, kar jo je stalo prostosti. Dobro leto dni je preživela v različnih italijanskih zaporih. Padec fašizma je dočkala v zaporu v Trentu, življenje pa je izgubila nekaj mesecev kasneje, januarja 1944, v Cerknem, kjer je padla pod streli nemške vojske. Po drugi svetovni vojni je bila Milojka Štrukelj predstavljena kot narodna heroinja, prispevek pa poskuša s pomočjo ohranjenih pisem, razglednic, spominov in fotografij predstaviti Milojko kot »običajno dekle«, ki jo je zaznamovala izkušnja fašizma in druge svetovne vojne.

Gljučne besede: Milojka Štrukelj, fašizem, druga svetovna vojna, Solkan, zapor, Cerkno.

A Freethinking Girl beyond the Boundaries of Fascist Ideology: The Life of Milojka Štrukelj

Abstract: Milojka was born to a nationally conscious Slovenian family in Solkan in 1925. At a young age she joined the youth of Solkan in standing up against Fascist repression, which cost Milojka her freedom. She spent over a year in various Italian prisons. She awaited the fall of Fascism in a prison in Trento; she lost her life a few months later, in January 1944, in Cerkno – she was shot by German soldiers. After World War II Milojka Štrukelj was presented as a national heroine; through the preserved letters, postcards, memoirs and photographs, the article aims to present Milojka as an "ordinary girl" marked by the experience of Fascism and World War II.

Keywords: Milojka Štrukelj, Fascism, World War II, Solkan, prison, Cerkno

---

Tanja Gomiršek

dr. znanosti s področja zgodovine, muzejska svetovalka

Goriški muzej

SI-5000 Nova Gorica, Grajska cesta 1

tanja.gomirsek@goriskimuzej.si

Muzejska zbirka grofa Silveria de Baguerja na gradu Dobrovo

Izveček: Španski diplomat grof Silverio de Baguer de Corsi y Ribas se je v Gorici seznanil z družino Catterini in se leta 1872 poročil s Cecilio Catterini - Erzberg, ki je imela med drugim v lasti tudi obširna posestva z gradom na Dobrovem. Tu je postavil muzej, ki je imel že leta 1885 tiskan katalog. To je bila po vsebini raznolika kolekcijska muzejska zbirka, tipična za 19. stoletje, ki je štela 2000 kosov. Predstavljena je njena sestava in pomen, ki ga je imela v takratnem okolju goriške grofije. Zbirka sega v čas, ko so se tudi na Slovenskem začeli ustanavljati muzeji in vzpostavljati muzejske zbirke. Simbolično bi jo lahko imeli za predhodnico muzejske zbirke, ki se je po letu 1991 začela razvijati na gradu Dobrovo.

Ključne besede: muzejska zbirka, donacija, zasebni muzej, de Baguer, Goriška brda, grad Dobrovo.

Museum Collection of Count Silverio de Baguer at Dobrovo Castle

Abstract: The Spanish diplomat Count Silverio de Baguer de Corsi y Ribas became acquainted with the Catterini family in Gorizia. In 1872 he married Cecilia Catterini – Erzberg, who owned, among other things, expansive estates, including Dobrovo Castle. There, he established a museum, which issued a printed catalogue as early as 1885. It was a miscellaneous museum collection, typical of the 19th century and contained 2000 items. The article presents its composition and importance within the County of Gorizia. The collection dates back to the time when museums and museum collections were being established in Slovenian lands. It could be considered a symbolic predecessor of the museum collection, developing at Dobrovo Castle after 1991.

Keywords: museum collection, donation, private museum, de Baguer, Goriška brda, Dobrovo Castle.

Anja Dular

dr., bibliotekarska in muzejska svetnica v pokoju
franja.dular@gmail.com

Knjižna zapuščina Miroslava Premroua

Izvleček: Miroslav Premrou je bil vesten pravnik, a so ga v strokovni literaturi označevali predvsem po drugih dejavnostih, ki jih je opravljal; bil je zgodovinar, bibliofil in zbiralec arhivskega gradiva. Na tem mestu predstavljamo del njegove knjižne zapuščine. Ta ima dva dela, po njegovi smrti leta 1944 je okoli 2000 zvezkov prevzel Narodni muzej v Ljubljani. Manj znan pa je drugi del, ki ga danes hranijo v Univerzitetni knjižnici »Svetozar Marković« v Beogradu, in sicer 1370 knjig. Prevzeli oz. odkupili so jih leta 1926 v Rimu. Publikacije so zanimive glede na vsebino, jezikovno pestrost in seveda starost.

Ključne besede: Miroslav Premrou, knjižnica, Univerzitetna biblioteka »Svetozar Marković« (Beograd), knjižnica Narodnega muzeja Slovenije.

The Book Legacy of Miroslav Premrou

Abstract: Miroslav Premrou was a conscientious attorney, yet scholarly literature mostly labelled him by the other activities he practised; he was a historian, bibliophile and collector of archival material. On this occasion we would like to present a part of his book legacy. It consists of two parts; after his death in 1944, the National Museum of Slovenia in Ljubljana acquired around 2000 volumes. The second part is less known; it is housed by the University Library »Svetozar Marković« in Belgrade, comprising 1370 books. These were acquired or purchased in Rome in 1926. The publications are interesting from the aspects of contents, language diversity and, of course, age.

Keywords: Miroslav Premrou, library, University Library »Svetozar Marković« (Belgrade), library of the National Museum of Slovenia

---

Gorazd Humar

univ. dipl. inž. grad.

SI-5290 Šempeter pri Gorici, Markova pot 11

gorazd.humar@gmail.com

Otto Wagner je na Solkanskem mostu pustil zanimiv pečat.

O odkritju izvora mostne ograje

Izvleček: Solkanski železniški most, zgrajen leta 1906, ima največji kamniti lok med mostovi na svetu. V delu nad lokom je bila postavljena zanimiva in bogato dekorirana litoželezna secesijska ograja, ki je s poružitvijo mostu med I. svetovno vojno skupaj z lokom zgrmela v Sočo in tam ostala vse do leta 1999, ko je bilo v obsežni potapljaški akciji najdenih nekaj njenih bistvenih delov. Najdena ograja Solkanskega mostu je identična tisti, ki jo je dunajski arhitekt Otto Wagner, oče dunajske secesije, postavil na leta 1901 zgrajeni liniji Dunajske mestne železnice v središču Dunaja. Zanimivo je tudi dejstvo, da je prav to linijo dal Otto Wagner projektirati arhitektu Jožetu Plečniku.

Ključne besede: Otto Wagner, Solkanski most, Bohinjska železnica, secesija, Dunajska mestna železnica, Jože Plečnik, R. Ph. Waagner.

Otto Wagner left a Fascinating Mark on the Solkan Bridge.

On the Discovery of the Origin of the Bridge's Fence

Abstract: The railway bridge in Solkan, built in 1906, has the world's largest stone arch. A fascinating and richly decorated cast-iron Secession-style fence was set up in the section above the arch. It tumbled into the Soča River along with the arch itself during World War I when the bridge was demolished. It remained there until 1999 when some of its essential parts were found during an extensive diving campaign. The recovered fence from the Solkan Bridge is identical to the one erected by Viennese architect Otto Wagner, father of the Vienna Secession, on the urban railway line in the centre of Vienna, built in 1901. An interesting fact: Otto Wagner entrusted the design of this railway line to architect Jože Plečnik.

Keywords: Otto Wagner, Solkan Bridge, Bohinj railway line, Secession, Vienna's urban railway, Jože Plečnik, R. Ph. Waagner

---

Damjan Prelovšek

dr. znanosti s področja umetnostne zgodovine, upokojeni znanstveni svetnik
SI-1000 Ljubljana, Zarnikova 11
damjan.prelovsek@zrc-sazu.si

Plečnikova ograja?

Izveček: Avtor s primerjavo del drugih dunajskih arhitektov ugotavlja, da je avtor srednjega dela nekdanje ograje na Solkanskem mostu po vsej verjetnosti slovenski arhitekt Jože Plečnik (1872–1957). Tako ograjo najdemo tudi ob postaji dunajske mestne železnice Roßauerlände, ki je izpričana kot njegovo delo.

Ključne besede: Jože Plečnik, Otto Wagner, dunajska mestna železnica, postaja Roßauerlände, Solkanski železniški most.

Plečnik's Fence?

Abstract: By drawing comparisons with the works of other Viennese architects, the author comes to the conclusion that the middle section of the former fence on the Solkan Bridge is most likely the work of the Slovenian architect Jože Plečnik (1872–1957). A similar fence can be seen at the Rossauerlände Station of Vienna's urban railway, which has been documented as the work of Plečnik.

Keywords: Jože Plečnik, Otto Wagner, Vienna's urban railway, Roßauerlände Station, Solkan Railway Bridge